

YURTTAŞ ENERJİSİNİN GÜCÜ

Bülten No: 1,
Ocak 2020
Çanakkale

Yurttaş enerjisi zor olmasına rağmen önemli bir konudur. Bu konuda bilgi, ekipman, uygun yasalara; ancak - her şeyden önce - farklı sosyal çevrelerden, geçmişlerden ve farklı görüşlere sahip insanlar arasında işbirliği yeteneğine ihtiyaç vardır. Sivil yeterlilikler, çevre bilinci ve girişimcilik de gereklidir.

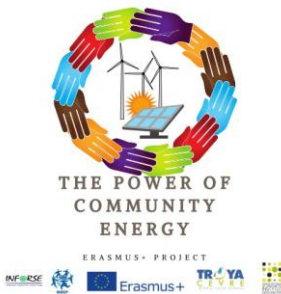
Bugün, enerji dönüşümüne her zamankinden daha fazla ihtiyacımız var. Biz (yurttaşlar) kendimizi başkasının yapacaklarından, özellikle de karar vericilerin, politikacıların ve şirketlerin sorumluluk almalarını düşünmekten

kurtarmalıyız. Hepimiz aynı havayı solumakla birlikte, birçoğu sorundan etkilenmediklerini düşünüyor. Avrupa'da yurttaşlarının enerji üretimiyle uğraşan ülkeler var - örneğin Danimarka ve Almanya. Bunlar yurttaş enerjisi dahil olmak üzere yıllardır enerji bağımsızlığının inşası üzerine çalışıyorlar.

Dünyanın her ülkesinde - bu durum karşısında dramatik olarak değişmektedir - yerel toplulukların kooperatiflerde işbirliği yapabilmeleri için bilgi ve araçlara ihtiyaç vardır. Yerel yatırımların finansmanı

sağlanmış ve işbirliği olanakları oluşturulmuştur. İklim değişikliğini durdurabilecek bu tip eylemler için aciliyet vardır. Enerji dönüşümü, kooperatifler kurma ve toplum enerjisi modern medeniyetin zorluklarına bir cevaptır.

“Yurttaş enerjisinin gücü” projesi dört STÖ'nün ortak girişimidir: Polonya (SIE), Türkiye (TROYA), Almanya (WECEF) ve Danimarka (INFORSE). İki yıl boyunca bu ortaklar buluşacak, deneyimlerini paylaşacak, birbirlerinden en iyi uygulamaları öğreneceklerdir.

Erasmus+

A project in the frame of Erasmus+ Action 2 Co-operation for innovation and the exchange of good practices – Adult Education Strategic Partnership This project has been funded with support from the European Commission. This communication reflects the views only of the author, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein

ORTAKLAR

Polonya - SIE (www.sie.org.pl)

SOSYAL EKOLOJİ ENSTİTÜSÜ, projenin koordinatörüdür. Kuruluş, sürdürülebilir kalkınma için çalışan, toplum/kamu ortaklıklarına ilham verme ve onları destekleme konusunda 30 yıllık uzmanlığa sahiptir.

SIE, Polonya'nın en büyük şehirlerinden ekolojik organizasyonları birleştiren, ülke çapında bir kamu yararı kuruluşu olan Polonya Yeşil Ağı (www.zielonasiec.pl) örgütlerinin kurucularından ve üyesidir. Polonya Yeşil Ağı'nın amacı, kamu fonlarının harcaması üzerinde sosyal kontrol mekanizmaları oluşturarak, tüketici ve ürün kalitesi için küresel şirket politikası üzerinde artan etki yaratarak, sürdürülebilir kalkınmaya yönelik sivil destekle doğa ile uyum içinde gelişmesini sağlamaya çalışmaktadır. Güney yarımküre ülkelerinin ve Doğu Avrupa'daki sivil toplumun gelişmesini ve kalkınmasını desteklemektedir.

Polonya Yeşil Ağı tarafından yürütülen projelerden biri İklim Programıdır.

Ağda yer alan kuruluşlar, yurttaş enerjisini yaygınlaştırmak için çalışan geniş bir sosyal koalisyon olan "Enerjiden daha fazla" hareketini başlattı. Koalisyon, yerel yönetimleri, kurumları, STÖ'leri ve kişilerin birlikte çalışmasını teşvik etmektedir.

The creation of the "More than energy" movement is a response to the public support enjoyed by solutions related to energy efficiency and renewable energy sources. Opinion polls show that over 88 percent of Poles would like an increase of investment in renewable energy. By participating in the "More than energy" movement, anyone interested in energy cooperatives can join activities aimed at convincing politicians to create solutions that support its development. The movement is already supported by over 150,000 Poles.

"Enerjiden daha fazla" hareketinin yaratılması, enerji verimliliği ve yenilenebilir enerji kaynakları ile ilgili çözümlerin sağladığı kamu desteğine bir yanıttır. Kamuoyu

yoklamaları Polonyalıların yüzde 88'inden fazlasının yenilenebilir enerjiye yatırım yapmak istediğini gösteriyor. "Enerjiden daha fazla" hareketine katılarak, enerji kooperatifleriyle ilgilenen herkes, politikacıları gelişimini destekleyen çözümler üretmeye ikna etmeyi amaçlayan faaliyetlere katılabilir. Hareket halen 150.000'den fazla Polonyalı tarafından destekleniyor.

Türkiye - TROYA Çevre (<http://troyacevre.org>)

TROYA Çevre Derneği 2009 yılında iklim koruma faaliyetlerinde yerel toplulukları güçlendirmek amacıyla kurulmuştur. Organizasyonun merkezi Çanakkale'dir. TROYA, dört yıldır enerji kooperatifleri ile ilgili olarak, Avrupa'nın dört bir yanından gelen Misafir ve uzmanlarla uluslararası konferanslar düzenlemektedir. Bugüne kadar, 24 ülkeden yaklaşık 56 uzmanın misafiri edilmiştir. Konferanslara 1.000'den fazla kişi katılmıştır. En önemlisi, konferanslardaki uzman ve konuşmacıların yarısı kadındır.

Mayıs 2017'de TROYA üyesi sekiz kişi, Türkiye'nin ilk enerji kooperatifini kurdu. Kooperatif üç kadın tarafından yönetiliyor. Bu öncü eylem, daha fazla kooperatifin yolunu açtı - iki yıl içinde Türkiye'nin farklı bölgelerinde ondan fazla kooperatif kuruldu. TROYA ekibi enerji kooperatifleri hakkında bir el kitabı hazırladı. On aşamada bir enerji kooperatifinin nasıl kurulacağını açıklayan bu kitap; enerji dönüşümünün çevresel ve iklimsel faydaları nelerdir; elektrik üreten ve üretilen enerjinin fazlalarını satarak kooperatif ortaklarına nasıl bir gelir de getirebileceğini açıklamaktadır. Bu alandaki yaygın eksikliğini de gidermeye çalışmaktadır.

Dernek ayrıca, bir kooperatif kurmakla ilgilenen yurttaş ve belediyelere de yardımcı olmakta; Türkiye genelinde, bakanlık temsilcileri de dahil olmak üzere yerel ve merkezi yönetim temsilcilerini davet ettiği çalıştaylar düzenlemektedir. TROYA ayrıca bilimsel enstitülerle işbirliği yapmaktadır (ör. Bilgi Üniversitesi). Her destek sesi önemlidir, çünkü çalışılan konu hızlı ve spesifik bir eylem gerektirir.

Almanya - WECF (www.wecf.eu)

"Kadınlar Ortak Geleceğe Katılıyor" (eski adı Avrupa'da Ortak Gelecek için Kadınlar olarak biliniyordu), 1994 yılında 1992'de Rio de Janeiro'daki Dünya Zirvesi'nden sonra kurulmuş bir sivil toplum örgütüdür. WECF Almanya, uluslararası WECF ağının bir parçasıdır. Herkes için cinsiyet eşitliği ve sağlıklı bir gezegene adanmış 50 ülkede proje uygulayan 150'den fazla kadın ve sivil toplum örgütünün bir araya gelmesiyle oluşmuştur. Almanya ekibi, yönetim, danışmanlık ve politika desteği konularında geniş kapsamlı deneyime sahiptir. İklim adaleti, sürdürülebilir enerji, daha az toksik atık, herkes için güvenli su ve sanitasyon ile bağlantılı olarak dönüştürücü toplumsal cinsiyet eşitliği için çalışmaktadır.

WECF, UNFCCC, Kyoto Protokolü, UNEP GC ve CSD'nin müzakerelerine katılıyor. Kadınlar ve Toplumsal Cinsiyet Anayasasının kurucu ortağı ve üyesi. CAN Avrupa ve EEB (Avrupa Çevre Ofisi), CAN EECCA (Doğu Avrupa) ve Kafkasya ve Orta Asya yanı sıra ulusal ve yerel STK'lar ve topluluklarla yakın işbirliği içinde.

WECF, kadınların ve ötekileştirilmiş grupların seslerinin politika arenasında duyulmasını sağlar ve bunu yenilenebilir enerji için ihtiyaç değerlendirmeleri ve eğitimler gibi yerel eylemlerle birleştirir. Ayrıca merkezi olmayan teknik çözümlerin inşasını ve yerel yönetimleri denetler (ör. Uganda ve Etiyopya'da PV, biyogaz ve briketler). Doğu Avrupa'da WECF yerel ortaklarla kırsal alandaki kadınlara odaklanan güneş enerjisi, yalıtım teknolojileri ve fotovoltaik konseptler geliştirmektedir. Enerji toplulukları ve enerji kooperatifleri, kırsal bölgelerde yenilenebilir enerji üretimi ve tüketimi için uygun bir araçtır. Gürcistan'da WECF, güneş enerjili su ısıtıcılarını yerel olarak dağıtmak için üyelerin% 40'ının kadın olduğu 5 enerji kooperatifi kurdu. 2015 yılında, WECF tarafından "Güneşe geçin - konfor içinde yaşayın" projesi için yapılan başvuru, prestijli EUSEW Sürdürülebilir Enerji Ödülü'nün en iyi on enerji projesi listesinde kısa listeye alındı. Bu projelerde cinsiyet paritelerinin korunmasına büyük önem verilmektedir. Amaç karar verme pozisyonlarında ve yönetimde cinsiyet dengesini sağlamak; kadınların rolünü güçlendirmek, iklim ve çevre koruma ile ilgili kararları yönetme ve etkileme konusundaki bilgi ve becerilerini artırmaktır.

Danimarka - INFORSE-Europe

(<http://www.inforse.org/europe>)

SÜRDÜRÜLEBİLİR ENERJİ İÇİN ULUSLARARASI AVRUPA AĞI (INFORSE-EUROPE) bağımsız ve kar amacı gütmeyen sivil toplum kuruluşlarından oluşan bir ağıdır. 1994 yılında küresel bir ağ olan Rio'daki Dünya Zirvesi'nden sonra 1994 yılında kurulmuştur. Amaç, çevreyi korumak ve yoksulluğu azaltmak için sürdürülebilir enerji çözümleri için çalışmaktır. INFORSE-Europe, diğer küresel ve ulusal STÖ'lerle birlikte lobi yapmak amacı ile birçok BM İklim Konferansı'na katıldı. INFORSE-Avrupa, AB Eko-Tasarım, Coolproducts, yurttaş enerjisi, EUSEW ve EU Green Week konularında Avrupa STÖ'leri ile işbirliği yapmaktadır. INFORSE-Europe, 2019 yılında REScoop.eu, FoE Europe, ICLEI ve EREF dahil olmak üzere diğer 11 ağ ve kuruluşla birlikte Yurttaşın Gücü Vizyon Bildirgesine katıldı.

INFORSE-Europe 35 Avrupa ülkesinden 85 üyeye sahiptir. INFORSE'un Avrupa ve Danimarkalı üyeleri, yenilenebilir enerji ve enerji verimliliğinde vatandaş katılımı konusunda uzun bir deneyime sahiptir ve ayrıca vatandaşların enerjisine yerel katılımı daha da geliştirmek konusunda yoğun ilgi göstermektedir. Danimarka'daki enerji dönüşümünde ve yurttaş enerjisinin geliştirilmesinde kilit rol oynamıştır. Danimarka'da vatandaşın enerjiye katılımı, yerel bölgesel ısıtma ve bireysel güneş PV kurulumları için rüzgar enerjisi kooperatiflerinden yenilenebilir enerjinin getirilmesi için önemli bir itici güç olmuştur.

INFORSE-Europe, Avrupa Topluluğu Güç Koalisyonunun bir üyesidir

INFORSE-Avrupa ve üyeleri, yerel topluluklarda sürdürülebilir enerji gelişimini destekleme tecrübesine sahip yurttaş enerjisi projeleri için katalizördür.

Danimarka, ülke vatandaşlarının yardımı da dahil olmak üzere, kısa sürede bir enerji dönüşümünün nasıl gerçekleştirileceğinin mükemmel bir örneğidir. İnsanların çevre bilinci ve kararlılığı, bağlılığı ve ortak eylemleri sayesinde Danimarka yakında elektrik ve ısınmadaki fosil yakıtlardan bağımsız bir ülke haline gelecektir.

Bir örnek, bu yıl kendi kendine yeterli enerjisi olacak Ringkøbing belediyesidir. Hvide Sande Nordhavn'daki üçü de dahil olmak üzere birçok rüzgar türbini sayesinde

mümkündür. Sahibi yerel topluluktur ve türbinler yılda yaklaşık 45.000 MWh elektrik sağlayacaktır.

Bugün Danimarka'da 250'den fazla rüzgar santrali, 110 güneş enerjisi santrali, enerji kooperatiflerine ait 300'den fazla yerel ısıtma ağı ve birçoğu kendi ısıtma sistemlerine sahip 20'den fazla eko-topluluk (Eko-köy) bulunmaktadır

Tartışmada Proje ortakları, giderek artan sayıda kurum ve STÖ'nün enerji arzının çevresel ve sosyal açıdan sürdürülebilir olması gerektiğine inandığını; yenilenebilir kaynakların% 100'ünü kullanmasını, yurttaşlar, yerel topluluklar veya belediyeler tarafından sahiplenilmesini ve kontrol edilmesini ortaya attılar.

Bu iklim değişikliği kadar açıktır ve üzerinde yaşayabileceğimiz başka bir B Gezegeni yoktur. Bu, karar vericiler, politikacılar, şirketler tarafından ne kadar erken anlaşılır ve medeniyetimizin en büyük sorununa kayıtsız kalınmaz ise, gezegenimizin kaçınılmaz bozulma sürecini durdurma şansı o kadar artar.

Proje ortaklarının bir sonraki toplantıları Nisan ayında Frankfurt ve Ağustos ayında Danimarka'da olacaktır. Frankfurt'ta Avrupa yurttaş enerjisi konferansına katılacağız. Danimarka'da ise "Nordic Folkecenter"da, INFORSE-Avrupa uluslararası seminerinde bir arada olacağız.

